

Sjung om studentens lyckliga dar'

En studie om konsumtion kring studentexamen

SVENSK HANDEL

Sammanfattning och slutsatser

Den svenska studenthögtiden är idag en miljardindustri. Under maj och juni i år går ca 100 000 elever ut gymnasiet i Sverige. Högtiden har en stor påverkan på handeln och våra beräkningar visar att Sveriges alla studenter ger upphov till ca 1,5 miljarder kronor i ökad omsättning för landets handlare.

Svensk Handel tagit fram denna rapport där studenters konsumtion i samband med studentfirandet har kartlagts. Resultaten i rapporten baseras på enkätsvar från 865 elever i årskurs tre på gymnasiet och svaren har samlats in via en webbenkät under december och januari månad årsskiftet 08/09. Utifrån dessa svar har vi sedan analyserat årets trender och tendenser i studenthandeln.

Sammanfattningsvis kan sägas att högtiden fortsatt är relativt traditionell och det är inte mycket som ändras från år till år. I stort sett alla studenter har studentmössa, går på balen, har studentskylt och deltar i en studentskiva. Något som dock har kommit mer och mer på senare år är extramaterial i samband med studenten. Här finns det en stor variation att välja mellan som exempelvis kläder, pennor och champagneglas med ”Student 2009”-tryck på.

Ute på skolgården hängs diverse presenter kring halsen på studenten och fortfarande är det blommor, champagne och leksaker som är allra populärast att få. När det kommer till studentpresenter är det pengar, resor och saker till det egna hemmet som ligger högst upp på önskelistan. Även smycken är en klassiker som går hem hos många. Studenterna tror att de i snitt kommer att få 12 presenter per person och den genomsnittliga studentpresenten ligger på ca 300 kronor.

1. Inledning

Det är mängder av saker som ska förberedas innan studenten och mycket pengar som går åt. Studentkläder ska köpas in, balen förberedas och fester ordnas. Vänner och bekanta handlar presenter och beställer studentskyltar och den egna klassen ska komma överens om vem som ansvarar för att låna ett lastbilsflak med chaufför att åka runt med på stan. På själva studentdagen hängs det sedan blommor, ballonger och champagne runt halsen på alla nyblivna studenter på skolgårdar landet runt.

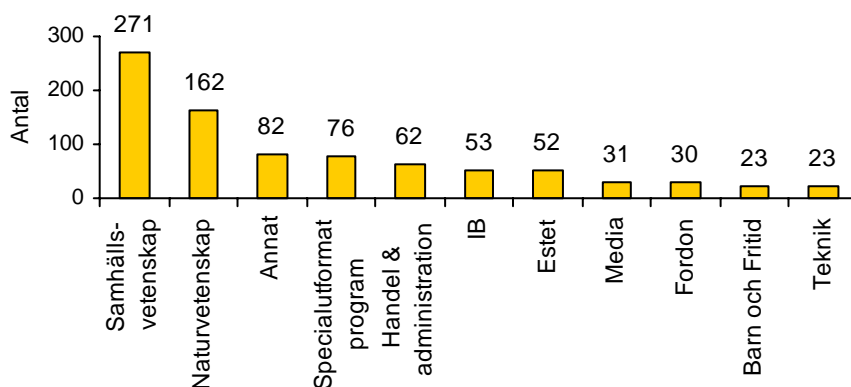
Högtiden har en stor påverkan på handeln och det finns potential för alla landets handelsföretagare att skapa god försäljning. Men för att kunna tillfredställa denna många gånger kräsna kundgrupp krävs det kunskaper om vad de efterfrågar.

Mot bakgrund av detta har Svensk Handel tagit fram denna rapport där studenters konsumtion i samband med högtiden har kartlagts. Resultaten i rapporten baseras på enkätsvar från 865 elever i årskurs tre på gymnasiet, som studerar i de 30 största städerna i landet.¹ Av de svarande är 306 stycken killar och 559 stycken tjejer. Svaren har samlats in via en webbenkät under december och januari månad, årsskiftet 08/09.

Eleverna har svarat på frågor kring dels hur mycket pengar de tror att de kommer spendera, dels vilken typ av saker de kommer vilja konsumera. Utifrån dessa svar har vi sedan analyserat årets trender och tendenser i studenthandeln.

De elever som svarat på enkäten är spridda över en variation av gymnasieprogram. När vi analyserat svaren framkommer det endast smärre skillnader programmen emellan. Överlag är typ av program eller stad där skolan ligger inget som ger utslag i hur svaren har fördelats. Eleverna är därmed relativt homogena och de enda större skillnaderna som går att utläsa är de mellan hur tjejer och killar har svarat. I de fall där skillnader mellan programmen gör sig gällande har vi löpande kommenterat det i texten.

Diagram 1.1 Respondenternas fördelning över de olika programmen

¹ Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala, Linköping, Västerås, Örebro, Norrköping, Helsingborg, Jönköping, Umeå, Lund, Gävle, Borås, Södertälje, Eskilstuna, Täby, Karlstad, Halmstad, Växjö, Sundsvall, Skellefteå, Luleå, Östersund, Borlänge, Upplands-Väsby, Falun, Tumba, Kalmar och Skövde

2. Tiden innan studenten

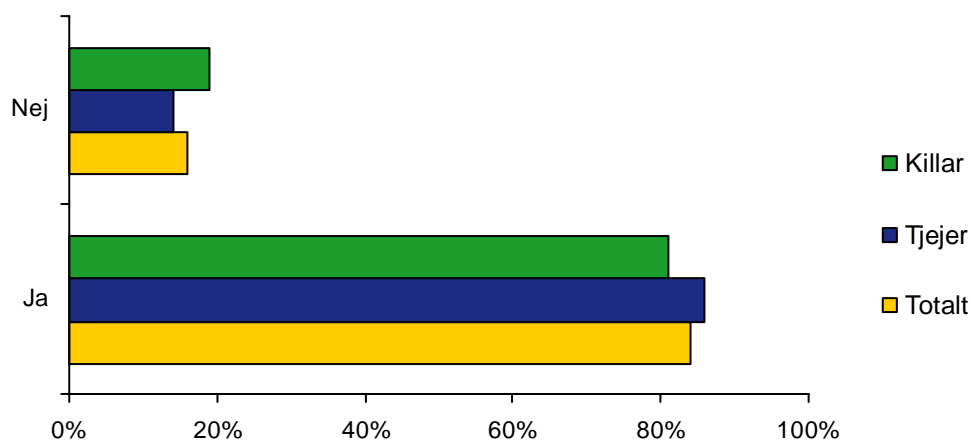
Mycket ska förberedas innan själva studentdagen. Bland annat ska det handlas kläder till eventuell bal samt till studentdagen och studentmössa ska beställas. Redan vid tidig vinter kommer därför företag ut till landets gymnasieskolor för att sälja studentmössor. Då kan också eleverna välja om de vill köpa något extramaterial som till exempel ett champagneglas eller pennor där det står namn, klass och examensår.

Studentbalen

Studentbalen är en populär historia och även om upplägg och vissa trender har ändrats genom åren så är mycket alltjämt sig likt. Balen som vi känner den idag har varit mer eller mindre en tradition de senaste 30 åren. Fortfarande kommer studenterna till balen i allehanda fordon, även om idériokedomen är större på senare år. Här kan nämnas skrinna, rullskidor och tandemcykel som några av uppstickarna.

I år kommer totalt 84 procent av studenterna att gå på en studentbal varav 81 procent av killarna och 86 procent av tjejerna.

Diagram 2.1 Antal studenter som går på balen

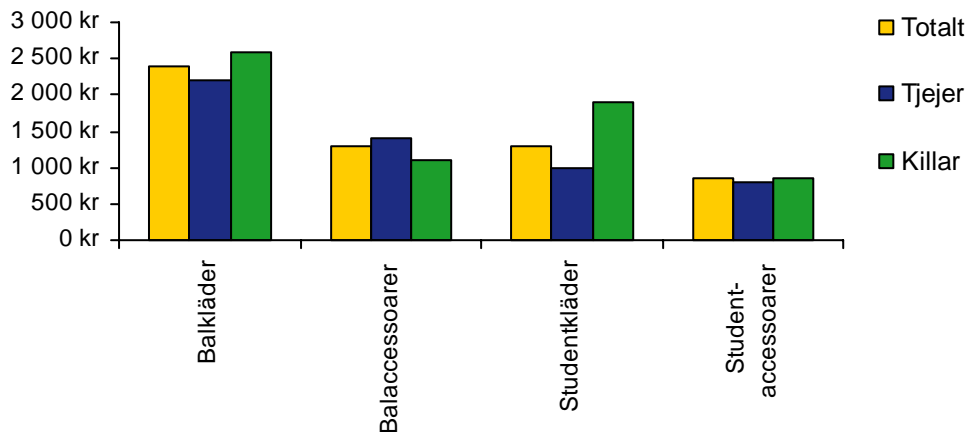
Vad gäller balkläder kommer 72 procent att köpa och 10 procent kommer att hyra sina kläder. Av dem som hyr är killarna nästan tre gånger så många som tjejerna. I snitt tror tjejerna att balkläningen kommer att kosta ca 2200 kronor och killarna planerar att lägga ca 2600 kronor på balkläder. Vad gäller accessoarer spenderar tjejerna mer och här tror majoriteten att de kommer spendera ca 1500 kronor medan killarna bara tror på 2/3 av beloppet. 5 procent uppger att de kommer att köpa sina balkläder via internet och 74 procent i en fysisk butik.

Studentkläder

Något som framkommer i vår undersökning är att killarna i högre utsträckning än tjejerna lägger pengar på kläder i samband med studenten. Däremot tenderar tjejerna att lägga mer pengar på exempelvis balaccessoarer än killarna.

I snitt tror studenterna att de kommer att handla studentkläder för ca 1300 kronor. Majoriteten av tjejerna kommer att lägga ca 750 kronor på sin studentklänning medan majoriteten av killarna tror att de kommer att spendera ca 1500 kronor. När det gäller accessoarer spenderar killarna och tjejerna ungefär lika mycket och man tror i snitt på ca 800 kronor för detta ändamål. Att köpa sina studentkläder via internet uppger 5 procent att de kommer att göra medan 76 procent uppger att de kommer att handla dem i en fysisk butik.

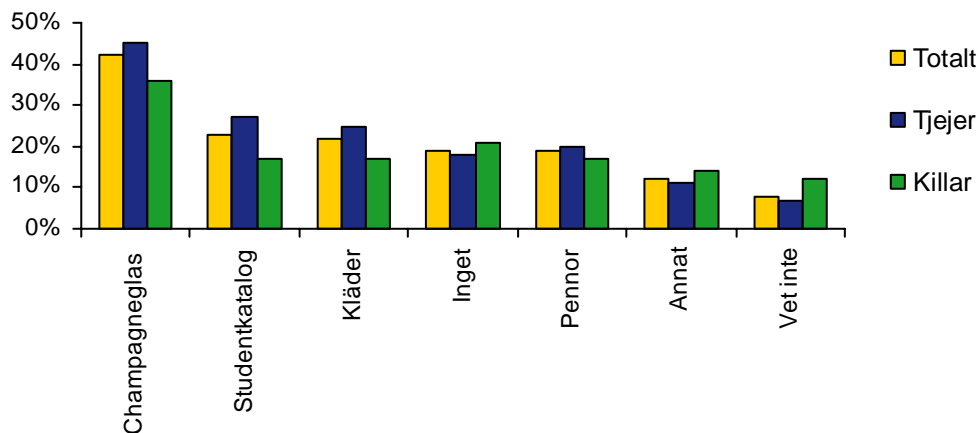
Diagram 2.2 Klädinköp i samband med studenten

Extramaterial i samband med examen

Något som har kommit mer och mer på senare år är extramaterial i samband med examen. Här finns det en stor variation av profilprodukter att välja mellan som exempelvis kläder, pennor och champagneglas med ”Student 2009”-tryck på. Att köpa extramaterial ser vi som en växande trend då variationen och urvalet är mycket större idag än bara för 10 år sedan. Idag är extramaterialet för majoriteten av studenterna en självklarhet.

Diagram 2.3 Extramaterial i samband med studenten

Studentmössan

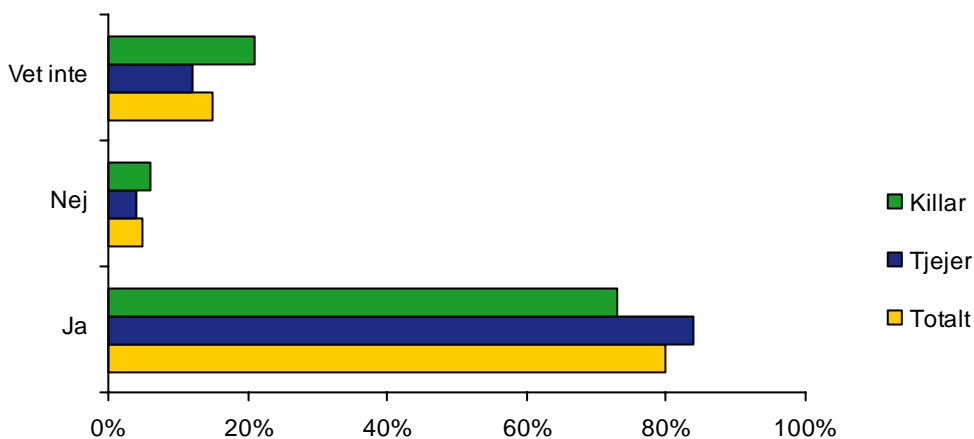
Studentmössan är något som har funnits i 150 år och den var från början ett sätt för nordiska universitetsstudenter att känna igen varandra vid gemensamma sammankomster. Några tiotal år senare kom även mössan att användas i samband med gymnasieelevernas student. Under åren har mössan sett relativt traditionell ut. I början av 1990-talet började den i vissa fall prydas med en så kallad kokard som visar vilket program gymnasieeleven gick på.

I år väntas försäljningen av bara studentmössor uppgå till ca 50 miljoner kronor. 7 av 10 elever köper sina mössor av företag som kommer ut till skolorna och 1 av 10 köper sin studentmössa via nätet. Hälften av de tillfrågade eleverna har köpt en mössa av specialmodell och närmare 4 av 10 använder sig av en standardmodell. Snittpriset för en studentmössa ligger på mellan 400-600 kronor och här syns inga skillnader mellan hur mycket killarna och tjejerna spenderar.

Studentskylden

Inköp av studentskyld är något som studenterna med varm hand lämnar över till släkt och vänner. Av de tillfrågade eleverna uppger 96 procent att familj och vänner ansvarar för detta inköp och endast 4 procent kommer att göra det själva.

Diagram 2.4 Antal studenter som kommer att ha studentskyld

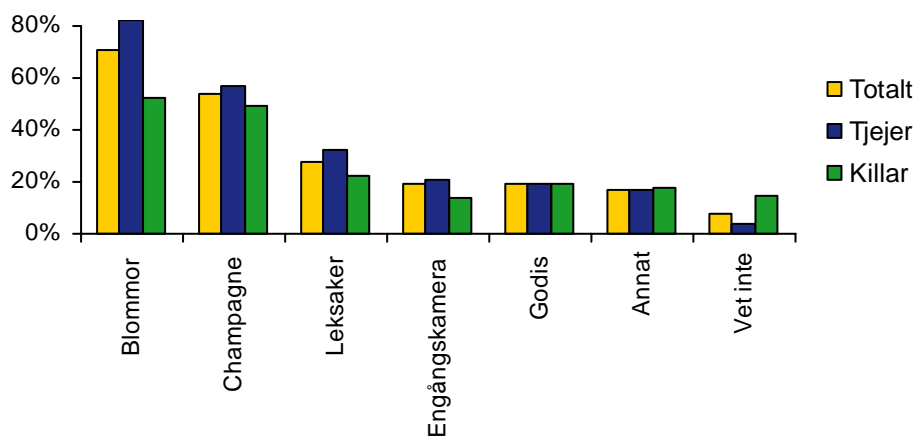
3. Nu smäller det

Väl dags för själva studentdagen är det inte bara att springa ut ur skolans portar. Nej, här har studenterna en lång innehållsrik dag som väntar. Redan på morgonen börjar många med en champagnefrukost följt av karavaner runt staden på lastbilsflak, stopp hos klasskompisar, studentfoton som skall tas och slutligen avslutning i aulan. Först framåt eftermiddagen är det dags för den efterlängtdade springturen ut genom skolans dörrar. Då hänger släkt och vänner något kring halsen på studenten och sedan väntar festligheter till långt inpå morgonen.

På skolgården

Ute på skolgården hängs diverse presenter kring halsen på studenten. Fortfarande är det blommor, champagne och leksaker som är allra populärast att få. Mest populärt bland tjejer är blommor, då drygt 80 procent av tjejerna vill ha detta runt halsen. Drygt 50 procent av killarna säger dock inte nej till blomster även om skillnaderna mellan könen är som störst här.

Diagram 3.1 Vad vill du få hängd kring halsen på skolgården när du springer ut?

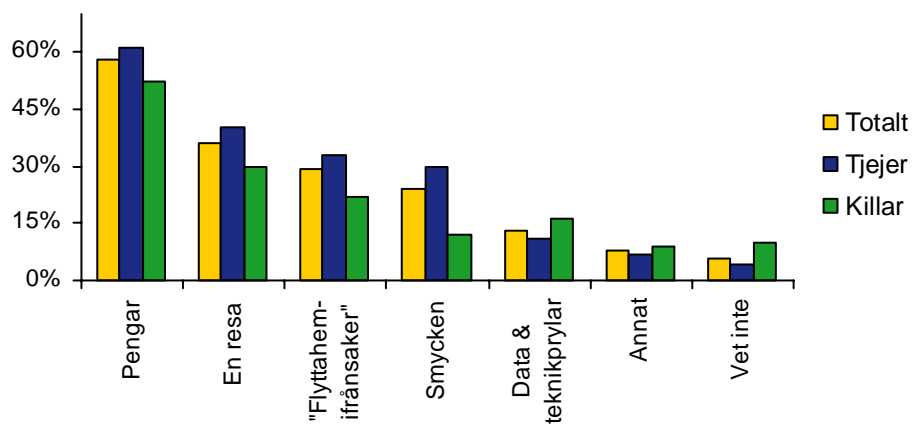

Studentpresenter

Studenterna tror att de, i snitt kommer att få, 12 presenter per person och att den totala presentsumman kommer att ligga kring ca 4000 kronor. Detta gör att den genomsnittliga studentpresenter hamnar på drygt 300 kronor. Då antalet studenter i år är ca 100 000 betyder detta alltså att bara vad gäller presenter medför studenten en ökad omsättning i handeln med ca 400 miljoner kronor.

”Topp tre” vad studenterna helst önskar sig i present är pengar, en resa och saker tills man flyttar hemifrån. Detta framkommer i diagram 3.2 på följande sida.

Diagram 3.2 Vad önskar du dig helst i studentpresent?

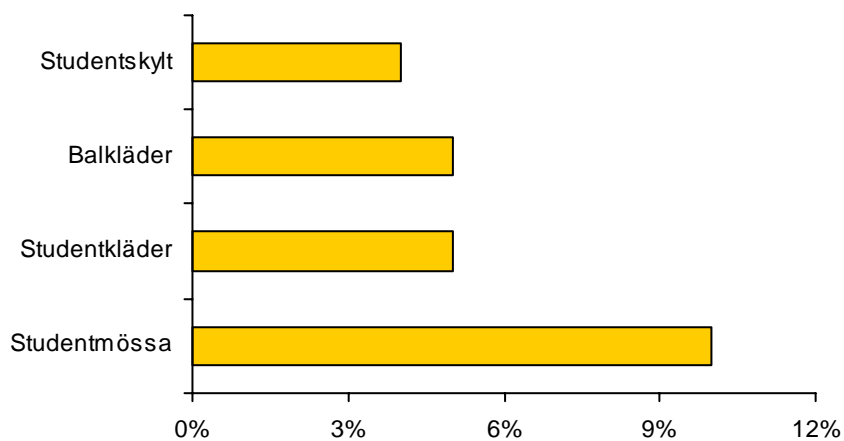

4. Studenterna ger sig in på nätet

Näthandelns betydelse ökar. Försäljningsprognoserna får ständigt skruvas upp och under 2008 handlade konsumenter på svenska e-handelsajter för nästan 21 miljarder kronor. Detta är en ökning med närmare 15 procent jämfört med året innan. Idag utgör försäljningen via nätet ca 4 procent av den totala detaljhandeln och ännu syns inga tecken på avmattning.

Denna trend följer även årets studenter, som till och med gör något fler än 4 procent av sina inköp via nätet.

Diagram 4.1 Andel elever som studentshoppar på nätet

5. Studentens totala omsättning

Blommor, klänning och kostym, mössa, presenter, skyltar och festmat. Många produkter samsas om köpkraften kring en student och den svenska studenthögtiden är idag en miljardindustri.

Under maj och juni i år går ca 100 000 elever ur gymnasiet i Sverige och innan dess är det många saker för den blivande studenten att förbereda och handla. I denna rapport har vi fördjupat oss i några av aktiviteterna. Enligt våra beräkningar och analys av elevernas enkätsvar, omsätter en studentexamen i snitt ca 15 000 kronor per elev. I denna summa har vi räknat in allt ifrån kläder, champagnefrukost, studentskytt, studentflak till mat och presenter.

Detta innebär att Sveriges alla studenter ger upphov till ca 1,5 miljarder kronor i ökad omsättning för landets handlare.

6. Presenttips till studenten

För släkt och vänner finns det en uppsjö av presenter att välja på till studenten. För många är examen en ingång till vuxenlivet med allt vad det innebär av att flytta hemifrån, göra lumpen eller att åka ut och resa. Det är kanske då inte så konstigt att studentpresenter ofta är kopplade till denna flytt. Men vår enkät visar att den absolut populäraste presenten oavsett stad, program eller kön är pengar. På andra plats kommer sedan resor tätt följd av saker till det framtida egna hemmet.

För att hjälpa den vilsne konsumenten på jakt efter den perfekta studentpresenten nedan några presenttips. Dessa är framtagna efter resultatet i enkäten och baseras på vad studenterna själva har sagt att de önskar sig.

NaturNisse

NaturNisse är inte så bestämd och har inte helt klart för sig vad han vill ha, därför kan ett presentkort vara bra!

- Flipp: Data & teknikprylar eller pengar
- Flopp: Smycken

SamhällsFia

SamhällsFia är en globetrotter med stil, för sina studentpengar shoppar hon sig runt jorden varenda mil!

- Flipp: Smycken, pengar eller en resa
- Flopp: Data & teknikprylar

HandelsHarald

HandelsHarald är en shoppingsugen kille men på data & teknik har han ingen dille skulle han önska present blev det en mille!

- Flipp: Pengar eller en resa
- Flopp: Data & Teknikprylar

SpecialSara

SpecialSara är en riktig hemmatjej och till henne kan ett presentkort vara en finfin grej!

- Flipp: "Flyttahemifrånsaker" eller pengar
- Flopp: Data & teknikprylar

EstetEster

Till det egna hemmet vill EstetEster dona och mixa men till detta behöver hon pengar fixa!

- Flipp: Pengar eller ”flyttahemifrånsaker”
- Flopp: Data & teknikprylar

IB-Ingvar

IB-Ingvar tycker att teknik är en ren och skär lycka men med bijouterier vill han sig inte smycka!

- Flipp: Data & teknikprylar
- Flopp: Smycken

